պալատը բնակիլ, եւ իրեն համար պատրաստուած ոսկեհուռ անկողնոյն տեղ հասարակ անկողին մը ընտրեց: Մինչեւ յունիսի 20ին, ճամբայ ելած օրը, անդադար պտըտելով տեսնելու խելք սովրելու տեղ չմնաց որ չերթար չտեսնէր:

Մայիսի 18ին 1782ին Պօղոս Փեթրովիչ թագաժառանգ մեծ դուքսը իր կողակից մեծ դքսուհիով Վերսայլ հասան եւ բազմաթիւ հանդէսներու եւ տեսարաններու ներկայ գտնուելեն յետոյ, յունիսի 19ին մեկնեցան:

Մարտի 13ին 1814ին Ադեքսանդր Ա. Փաւլովիչ կայսրը Փարիզու պարսպացը վրայ մարտի 31ին ըսուած դաշնագիրը ստորագրեց, յաղթանակաւ Գաղղիոյ մայրաքաղաքը մտաւ, եւ Պուրպոնեան ցեղին Լուդովիկոս ութեւտասներորդը թագաւորական գահը նստեցուց:

Մեծն Նափոլէոնի հարիւր օրուան երկրորդ կայսերութեան կործանմանեւետքնայ յուլիսի 11ին 1815ին նորեն մտաւ Փարիզ, եւ հոն հաստատեց Բրուսիոյ եւ Աւստրիոյ հետ Սուրբ-Նիգակակցութիւն ըսուած հոչակաւոր դաշնակցութիւնը:

ԿԵՆՅԱՂՕԳՈՒԻՏ ԲԱՆԲ

ԱՆՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴՈՑ.

Անհաստատութիւնն է դիւրափոխոսութիւն կարծեաց, որոշման մտաց, կրից, գնացից եւ զգացմանց, եւ է բերութիւն:

Մարդ անհաստատ՝ ոչ յարի ինչ ընդ երկար, փոյթ ընդ փոյթ անցանէ անտի առ այլ ինչ: Ալեկոծեալ ի զանազան կարծեաց՝ չկամի ինչ ոչ ազատութեամբ, եւ ոչ հաստատութեամբ: Չկամի այսօր գայն, զոր յերէկն կամեր, նմանեալ հողմավար դրօշակի յամենայն հողմոց դառնայ եւ դեղեւի:

Անհաստատութիւն ծնանի զբազմապատիկցանկութիւնս, եւ զանյագ ախորժակս վայելից: Մարդ անհաստատ՝ յամենայն վայրկենի կամի եւ յուսայ առնուլ զճաշակ նորանոր պատրանաց, եւ խոյս տայ յիրաց, յորս համարեալ էր զերջանկութիւն իւր: Միտք նորա ալեկոծեալ եւ վարանեալ՝ յարի հետ գնետ յամենայն ախորժակս որք ընդ առաջ ելանեն նմա, այլ չկարէ ինչ հաճել զնա. զի իրրեւ զիւանդ տանջեալ ի տապոյ ջերման՝ չզօրէ զծարաւն շիջուցանել:

Սովորութիւն է անհաստատ մարդոյ յախուռն գնալ գնետ ախորժակին իւրոյ, ըստ շնչելոյ հողմոյն որ վարէ զնա: Զուներով նորա եւ ոչ մի ինչ ուշ նպատակի, տարտամ է, յողդողդ եւ բերեւ, եւ ի բազմազան խորհուրդս տարուբերեալ տատանի: Ցար զմիմեանս փոխանակեն ի նմա հաճոյք եւ չարչարեն զնա. եւ ոչ միայն խորհրդոցն բիւրութեամբ տանջի, այլ եւ յեղեղուկ բերեւութեամբ: Անձն իսկ նորա վարանեալծփի անդադար եւ անդադար ի փոփոխման կայ. զոր ընտրեացն բողու, եւ զբողեալն խնդրէ վերստին. ցանկութիւն եւ ապաշաւ զմիմեանս փոխանակեն անդուլ: Ոչ խորհի զայնմանէ զոր կամի, եթէ ոչ ի վայրկենի յորում կամի զայն, եւ փոխի իրրեւ զկենդանին այն որ առնու զգոյն տեղւոյ ուր ննջէ: Թողու նա զինքն առաջնորդիլ իրրեւ զինքնաշարժ մեքենայ, հետեւեալ յարին որ ուղղէ զնա: Ոչ գնայ նա այլ տանի իրրեւ զիրս որք տատանին ի վերայ ջրոյ, մերթ հանդարտութեամբ եւ մերթ բռնութեամբ, ըստ յուզման եւ հանդարտութեան ջրոյն: Յուցանէ նա երբեմն զայս դէմս եւ երբեմն զայն, ըստ ընկողմանելոյ իւրոյ յայս կամ յայն կողմն:

Որպիսի եւ իցեն ընթացք կենաց եւ յաջողութիւն իրաց անհաստատ մարդոյ՝ ոչ յամէ նա հայել ի նոսա իրրեւ յարգել ինչ եւ իրրեւ ի շղթայս զոր խզել հնարի: Այլ հոգք եւ այլ խմաստք ապստամբեցուցանեն զնա եւ ընդ քարշ գնետ տանին նենգաւոր պատրանաց. փոխէ զգայման կենաց իւրոց, ի վտանգ զապագայն իւր արկանէ յուսով գտանելոյ զերջանկութիւն իւր յայլ ամենայն ուրեք քան անդ, յոր կարէ գտանել, այսինքն ի ներքս յանձին իւրում:

Աշխարհս չի է այսպիսի երազայոյզ եւ յեղեղ-

դուկ մարդկամբ. փորձեն նոքա զամենայն, փոխեն միշտ զտեսութիւն եւ զձեռնարկս իւրեանց: Զանձրացեալ միշտ ընդ այն զոր ունին, եւ նախանձաբեկ ընդ որ չունին. կեանք նոցա են հանապազօրեայ ընթացք ցնորից երջանկութեան, որ երեւի նոցա ընդ բիւր եւ զանազան կերպարանօք:

Վասն այնորիկ թողու բնակիչ գիւղից զհաղազ բնակութիւն իւր, եւ գնայ բնակել յաղմկայոյզ քաղաքս. մարդ որ կեայ յանդորրու ընդ յարկաւ խաղաղաւետ տան իւրոյ, անձկայ յանկարծ բախտախնդիր կենաց ընդ այլ աշխարհ, հաւատայ զանձն իւր եւ զբախտ չնչին փայտի, եւ գնայ ի խնդիր երջանկութեան յայն կոյս ծովուց:

Փոխ մարդ անդադար գմիտս իւր եւ զիղձս, մերթ կնոջ ցանկայ, եւ մերթ բարեկամի, մերթ թագաւորել կամի, եւ մերթ կամակատար լինել ծառայ. այսօր լիաձեռն բաշխ արծաթ, եւ վաղիւ զնոյն գողանայ. երեւի մերթ սակաւապետ եւ լուրջ, եւ մերթ շռայլ եւ թեթեւ, փոխ նա յիւրաքանչիւր վայրկենի գոլմակն:

Մարդն է կենդանին զոր քան զամենայն կենդանիս դժուարին է քննել եւ ճանաչել. քանզի եւ քան զամենեսին երկդիմի է եւ այլակերպ, զանխուլ եւ կեղծ. եւ են ի նմա ներքնատունք եւ կըրպակք, յորոց ելանէ նա երբեմն մարդ, եւ երբեմն այծեմարդ. այնչափ շնչավոդք, յորոց երբեմն ջերմ փչէ օդ եւ երբեմն ցուրտ, եւ է երբեմն զի ծուխ ելանէ բարդ ի բարդ: Ամենայն քայլափոխք նորա՝ ընթացք են մշտնջենաւոր վրիպանաց. յառաւօտուն ծնանի, ընդ երեկոյս մեռանի, երբեմն ի կոճղ, յերկաթ, ի գերութիւն, եւ երբեմն յազատութիւն. երբեմն Աստուած ոմն, եւ երբեմն ճանճ չնչին. ծիծաղի նա եւ լայ ընդ մի եւ նոյն ինչ. զոհ է նա եւ ժժգոհ, կամի եւ ոչ կամի, միով բանիւ, ոչ գիտէ զոր կամին: Երբեմն լի է այնչափ ուրախութեամբ եւ խնդութեամբ մինչեւ չկարէ կալ ընդ մորթով իւրով, եւ երբեմն անհամոյ է նմա ամենայն, եւ անձին իսկ չհանդուրժէ: Մարդոյս անհաստատութեան գլխաւոր պատճառք են դատարկութիւն, անկրթութիւն, փարթամութիւն, տկարութիւն եւ ճանձրութիւն. եւ բազում այն է զի անհաստատութիւն մարդոյ խղճին խօթութեան է նշանակ, որ զբաղմունս խնդրէ, եւ կամի բոլորովին թմրիլ:

Ահա հանգամանք անհաստատութեան մարդոյ եւ պատճառք նորին. վախճան եւ կատարելութիւն համօրէն առաքինութեանց զմտաց հաստատութիւն համարի Դեմոսթենէս, պարագլուխ պերճախօսից:

ՍԱՐԳԻՍ Վ. ԹԷՈԴՈՐԵԱՆ:

ՇՈՒՇԱՆ.

Գեղեցիկ ծաղկոցի մը մէջ սպիտակափառ շուշան մը կըփայլէր: Մանկիկն որ տնկոյն ցօղունէն քիչ մը աւելի բարձր էր, առաւօտ մը կանուխ գիշերուան ցօղովը պատած գեղատեսիլ ծաղկան քովը գնացեր հիացմամբ կընայէր, որ նորածին արեւուն ճառագայթներուն վրան գարնելովը ադամանդներով զարդարուածի պէս կըշողշողար: Այնպէս երկար ժամանակ հիացմամբ նայելէն յետոյ, զարմացած ու երախտագիտութեամբ լեցուած՝ սեւորակ աչուըները երկինք վերուց՝ առ այն որ արեւը, ցօղն ու ծաղկունքը ստեղծեր է: Երջանիկ ծնողքը որ իրենց ազնիւ զաւկին բարեպաշտ զգածմանցը վկայ եղեր էին, սաստիկ ուրախացած՝ իրարու ըսին փափսալով.

— Այս ծաղկին պէս գեղեցիկ ու զարմանալի, միթէ ինքն ալ այս շուշանին պէս անմեղութեան շուշան մը չէ՞:

Հազիւ թէ վրան տարի մը անցաւ, Տիրուհին վաղամեռիկ վախճանեցաւ ի սուգ անհնարին թողլով տարաբախտ ծնողքը. նոյն շուշանը ծաղկեցաւ նորէն, տեսաւ անմխիթար մայրը, յիշեց իր անմոռանալի շուշանն ու ջերմ արտասունք գետօրէն սկսան վերատին հալած աչուըներէն վազել:

Կարբտեցաւ նորէն խեղճ հօրը սիրտը, եւ այսպէս ըսաւ հառաչանօք.

— Այս շուշանն որ հիմա ասանկ գեղեցիկ կըտեսնես, պատրեզին մէկ ծայրը բուսած աննշան փոքրիկ տունկ մըն էր երբոր արմատովը հանեցի ու բերի այս ծաղկոցիս մէջ տնկեցի. ըրածիս վրայ շատ ցաւեցաւ Տիրուհի ու շատ անգամ Ափսոս, հայրիկ, կանչեց: Բայց երբոր տեսաւ որ իր շուշանն աւելի յարմար տեղ տնկելովս՝ պատրեզին գեղեցիկ զարդն եղաւ, ուրախացաւ ու կրկին կրկին ինծի շնորհակալ եղաւ որ իր սիրելի ծաղկին տեղը փոխեցի: Ուրեմն, դուն ալ մի լար, որդեակ մայր, այլ ուրախացիր. վասն զի մեր քաղցրիկ Տիրուհին ալ որ երկրէս փոխեցաւ, երկինքը հրեշտակաց լուսերամ դասուն մէջ սպիտակափայլ ծաղկած է ի հոտ անուշից:

Մաքրութեան շուշան հեռի յաշխարհս
Տարեալ տընկեցաւ աջովն Աստուծոյ,